Johannes Falk.

Roman i to Dele, af H. F. Ewald.

Første Del.

1. Kapitel.

En Kendsgerning bliver slaaet fast.

Det var en stille, varm, solklar Eftermiddag først i Juli Maaned i Aaret 1836. Keldsøen var blank som et Spejl, kun midt ude paa den store Vandflade drog Vestenvinden nogle sølvblaa Striber, som dog henad Aften glattedes, idet Elementerne hensank i fuldstændig Hvile; men allerede nu var det ganske stille inde i Søens Bugter, af hvilke den har flere, og der afspejlede Vandet de stovkransede Kyster med en Tydelighed, som lod hvert Blad paa de høje Bøge træde skarpt frem.

Midt inde i Dyrebugten laa en Baad, stille og ubevægelig, som om den havde fæstet Rod i Søens Bund, og i Baaden sad en Mand med korslagte Arme, hensunken i sine egne Tanker. Hans Stikkelse var ikke anselig og syntes det endnu mindre, som han sad der i en sammensunken Stilling; hans Klædedragt var simpel og ganske emanciperet fra den Tids Mode; han bar hverken den stygge Frakke med det korte Liv, de snævre Ærmer og den høje Krave, eller de underlige Benklæder, vide og rynkede foroven, snævre forneden, heller ikke det høje Halsbind uden Flipper, eller den smalstyggede, spidse Cylinderhat — kort sagt, der fattedes ham alle de Prydelser, som for tredive Aar siden gjorde en ung Mand uimodstaaelig. Et Par lyse, vide Lærredsbenklæder, en Bluse af samme Stof og Farve, et kort Silketørklæde med ombøjet Skjortekrave og en bredstygget Straahat gav ham et saare naturligt og fordringsløst Udseende.

Hans Ansigtstræk kunde ikke kaldes smukke; de var ikke meget udprægede og havde en vis kvindelig Blødhed, som gjorde ham yngre af Udseende, end han var. Han syntes højst at være fem og tyve Aar gammel, uagtet han netop paa denne Dag havde fyldt sit tredivte Aar. — Hans lyse, krøllede Haar var en af de faa Skønheder, Naturen havde skænket ham, men dog ikke den eneste; thi naar han saa op, da overraskedes man ved Udtrykket i de smukke blaa Øjne, der havde et ægte „Præg af Nordens Stempel", saa dybt, mandigt og selvbevidst var det Blik, der udstraalede fra dem; og var han end ved et flygtigt Øjekast udsat for at blive overset, saa glemte man ham dog ikke let, naar man havde talt med ham, især ikke, naar Samtalens Genstand havde været en Sag, der laa ham paa Hjerte; han forvandledes da og syntes at blive en ganske anden; man fornam, at en ikke ringe Sjælskraft og dyb Følelse var neblagt i ham; man følte sig tiltrukken eller frastødt, eftersom man var enig med ham eller ikke, men det var umuligt at forblive ligegyldig.

Hvad han nu end i dette Øjeblik tænkte paa, saa var han aldeles fordybet i sig selv og uden Sans for al den Naturens Herlighed, der omgav ham. — Fiskene, som han ellers ivrigt nok kunde efterstræbe, havde i Dag Fred, og de syntes at vide det, thi de omkredsede Baaden og slod i Vandskorpen, lutter næsvise Demonstrationer, som Synet af Medestangen, der laa henslængt i Baaden, og hvis Spidse med den omviklede Snøre ragede ud over Rælingen, ikke var i Stand til at afholde dem fra.

Men pludseligt blev den dybe Stilhed afbrudt, idet et Raab lød ud til ham inderst fra Bugten:

„Johannes, Johannes, tag mig med!" og Ekkoet gentog: tag mig med, med!

Han sprang op, som om han var bleven forskrækket, og dog var det kun Raabet af en kvindelig Stemme, og der var en mild, vellydende Klang i den; han vendte sig om, svingede med Hatten og greb derpaa til Aarerne; men havde end Klangen af denne Stemme givet Genlyd, ikke blot mod Søens bakkede Bredder, men dybt i hans Inderste, og følte han sig end overrasket ved at fornemme, at hun, hvem han netop tænkte paa, her, hvor han troede sig ganske alene, var ham saa nær, saa syntes ethvert Spor af Sindsbevægelse udslettet, da han nærmede sig den lille Landgangsbro, og havde de første Aaretag været raske og kraftige, saa gav han sig nu god Tid.

Siden han roede, vendte han Ryggen til, og han saa derfor ikke, hvorledes det Billede, paa hvilket han i nogen Afstand havde kastet et flygtigt Blik, blev klarere og klarere; han saa det ikke, men han følte det; maaske han netop derfor ikke vendte sig om. En slank kvindelig Skikkelse i en lys Dragt havde vist sig, idet dens Omrids aftegnede sig skarpt paa Skovens mørke Grund; nu blev ogsaa Ansigtets smukke, ovale Form tydelig, det ravnsorte Haar, de mørke, straalende Øjne, Læbernes Carmin, den fine og lige Næse, — en saare skøn ung Dame i sin Ungdoms første Blomstring; men tillige viste det sig, at hendes Klædedragt ingenlunde tydede paa Fordringsløshed; den var paa den højeste Mode, Kjolen kort, Ærmerne med Puf og hun bar — heldigvis i Haanden — et stygt Eksemplar af de dengang brugelige Hatte med høj Pul og en Skygge, der lignede en Suppeskj. Dog, hvorfor opholde sig derover? Mode er en Skik, som følges, fordi den er ny; Ordet er fransk, og vi faar vore Moder nu, som før, fra Udlandet; Vanens Magt gør os blinde for mangen Ustønhed, og vore Efterkommere vil vel smile af vore Moder, ligesom vi forundre os over vore Forfædres. Den smukke unge Dame, som stod paa Broen ved Dyrebugten, fortjener kun Dadel, fordi hendes Ydre viste, at hun i mere end tilbørlig Grad lagde Vægt paa Bagateller og tog Hensyn til Verdens Dom.

Hendes Væsen var dog livligt og naturligt; thi allerede da Baaden nærmede sig, raabte hun, idet hun gik hen til Broens yderste Kant og satte en smuk lille Fod paa en Pæl, som ragede lidt op:

„Det var da et Held, at De laa her med Baaden! Maa jeg sejle hjem med Dem?"

„Gerne!" svarede Johannes, idet Baaden lagde til med et lille Stød, og han rejste sig op. „Tag Dem dog i Agt, Olivia!" raabte han, da hun med ungdommelig Ubesindighed løb henad Baadens Rælings og derpaa, idet hun lo af hans Forskrækkelse, tog Plads paa Agterstoften, inden han kunde faa Tid til at hjælpe hende.

„Ha, ha, Johannes!" udbrød hun, „saa faar jeg da endelig den Sejltur, De saa længe har narret mig for!"

„Vi ro og sejle ikke," svarede Johannes Falk tørt, og gav sig til at fysle med den ene Aaretold, som var knækket. Han fortøjede Baaden, gik i Land og skar med en Lommekniv en ny Aaretold af en Busk lige i Nærheden, medens Olivia Frei livligt fortalte, at hun var gaaet ud at spadsere med hans Søstersbebarn Helga Falk, at Helga som sædvanlig havde været magelig og villet sidde for at nyde Udsigten, og at hun, Olivia, derfor var gaaet paa egen Haand ind i Skoven, hvor hun havde forvildet sig, indtil hun pludseligt saa Vandet mellem Træerne, løb ned til Bredden og til sin Glæde opdagede Baaden, og medens hun omstændelig fortalte ham sit lille Eventyr, lagde hun den stygge Hat fra sig og bandt et hvidt Lommetørklæde om Hovedet, hvilket klædte hendes mørke Haar og de af den hurtige Gang endnu blussende Kinder fortryllende. Hun knyttede Tørklædet under Hagen, idet hun sagde:

„Der var ogsaa henrivende dejligt i Skoven i Dag, og Fuglene sang, som jeg aldrig har hørt det før; men saa vidste jeg slet ikke, hvor jeg var, og jeg blev bange som en Hare ved at tænke paa, at jeg var ganske alene midt i den store Skov; men det er jo heller ikke længe siden, her strejfede nogle Gavtyve om; hvad blev saa Enden paa Historien, Johannes, fik De dem fat eller ikke?"

„Nej, de smuttede fra os", svarede Johannes, idet han uden at se op snittede paa sin Aaretold.

„Ja nu er jeg rolig," vedblev Olivia med et stælmsk Smil, „siden jeg befinder mig, om just ikke under Herredsfogdens egen, saa dog under hans Fuldmægtigs Beskyttelse, og det kommer nok ganske ud paa et."

Johannes nikkede og smilte, men sagde intet. Han syntes sysselsat med sine egne Tanker og havde ikke hørt det halve af, hvad hans indtagende Veninde sagde, netop fordi han tænkte paa hende. Ved at se hende saa frisk, straalende og smuk, som hun sad for ham i Baaden, buklede Erindringer op hos ham, som han frygtede havde tabt al Værdi for hende.

Han tænkte paa deres første Møde for fire Aar siden, da hun femten Aar gammel med sin Moder kom i Besøg til Sandbækgaard, hvis høje Tag og lave hvide Mure man derfra, hvor han stod, mens hun nu talte saa muntert til ham, kunde skimte ovre paa den modsatte Side af Søen. Hans Farbroder og Principal, Justitsraad Niels Falk, havde været Fru Freis Laugværge i hendes Enkestand, og dette havde foranlediget, at han indbød baade Moder og Datter til sit Hjem.

De opholdt sig der i en Maaned og dengang, i hendes tidlige Ungdom, da hun var mere indesluttet og tilbageholdende, havde Johannes Falks rolige og alvorlige Væsen tiltrukket hende, og hun havde sluttet sig til ham med en vis barnlig Tillid, hvoraf endnu det var til Rest, at hun kaldte ham ved hans Fornavn. Han fjasede aldrig med hende, tvertimod talte han ofte alvorligt til hende, thi han mærkede, at hendes egen Moder aldeles ikke bekymrede sig om hendes aandelige Udvikling, men blot vendte paa hendes Gang, Væsen og Tale for at gøre en Dame af hende. Hans Ord havde ogsaa dengang haft en vækkende Indflydelse paa hende; men idet de oplevede slige rolige og lykkelige Timer sammen, og han saa ofte saa ind i hendes skønne, sjælfulde Øjne, fra hvilke saa meget godt og trofast lyste ham i Møde, mistede han sit eget Hjertes Fred, og først da hun var rejst, følte han ret, hvad hun havde været for ham, og at han havde stolet for meget paa, at han var elleve Aar ældre, end hun.

I tre Aar saa han hende ikke, men bevarede hende trofast i sin Erindring. Han blev, hvor han var og forblev den samme, men hun for vidt om med sin Moder, der var en urolig Sjæl og idelig higede efter Adspredelse og Forandring. For lidt over et Aar siden var Fru Frei død, og da kom Olivia anden Gang til Sandbækgaard og tog blivende Ophold i sin Formynders, Justitsraad Falks Hus.

Hun var rejst bort som en undselig ung Pige, der saa op til Johannes og lyttede opmærksomt til hans Ord, ja, han havde endog næret den Indbildning, at han kunde udøve en afgørende Indflydelse paa hendes Sjæl og modarbejde den verdslige Aand, der gennem hendes Moders Opdragelse paavirkede hende; og han havde en særegen Grund til at antage sig hende, thi han havde i sin Ungdom, da Olivia kun var et lidet Barn, kendt hendes Fader kort før han døde. Denne havde været besjælet af dyb Religiøsitet og levet lykkeligt med sin Kone i de faa Aar, Gud lod dem blive sammen, men efter hans Død kom hendes letsindige Natur til Gennembrud, og hendes Enkestand blev hende til Fristelse og Fald. Med sin temmelig anselige Formue hævdede hun en vis Stilling i Verden, men hun gik med et tvetydigt Rygte i sin Grav.

Med Spænding imødesaa Johannes Olivias Tilbagekomst og, som han havde ventet, fandt han hende meget forandret. Fuldt udviklet, livlig, med Ynde og Sikkerhed i sit Væsen traadte hun ham i Møde; men han mærkede tillige snart, at, var hun end, naar alt kom til alt, godhjertet og naturlig, saa havde hun dog heller ikke for intet i tre Aar levet i sin letsindige Moders Selskab. Hun havde tabt den dybere Sands for Livets Alvor, hvortil han dog ved deres første Møde havde fundet en Spire hos hende, og hvori hun havde mindet ham om hendes afdøde Fader. Han fornam med Bedrøvelse, at der hos hende rørte sig en Aand, der var i Strid med den, der besjælede ham selv, og denne hans Bedrøvelse var ganske uegennyttig; Thi hvad den varme Tilbøjelighed, han ellers nærede for hende, angik, da vidste han, at den vilde støde paa store Hindringer, og af mere, end eet Hensyn ansaa han det for sin Pligt at vise Tilbageholdenhed lige over for hende, og han opfyldte denne Pligt med en Selvbeherskelse, som i slige Tilfælde er saare sjælden.

Da han sad alene i Baaden, havde han grublet netop derover, men i en mere resigneret Stemning; nu, med hendes elskelige Skikkelse for Øje, og i det hendes Blik hvilede paa ham, gik den samme Erkendelse gennem hans Sjæl, men som et smerteligt Stik. Han gik nu ud i Baaden og bankede Aaretolden i med en Sten, idet han bed sig i Læben; han slog ligesom med det samme den Kendsgerning fast, at det var forbi med hans Haab om jordisk Lykke, og at for ham blev kun Resignation til Rest.

Han saa til Siden, idet han nu roede Baaden ud i Bugten og jævnt trak paa Aarerne, men hun saa paa ham. Han var dog noget mere for hende, end han troede, og det bedrøvede hende at se, at han var forstemt. Som om hun mente at have gættet Aarsagen til hans tavse Mishag, sagde hun:

„Det var i Grunden Synd, at jeg saaledes løb fra Helga. Nu er hun maaske bange for, at jeg er kommen til en eller anden Ulykke og de andre derhjemme med."

„Naa," svarede han i en mild Tone, „vi kunne jo snart være hjemme."

Men ikke destomindre tog han kun smaa Tag med Aarerne, maaske fordi han ikke taalte stærk Anstrengelse, da hans Bryst var svagt, maaske ogsaa fordi han ikke kunde modstaa Fristelsen til at forlænge den lykkelige Time, der var bleven ham forundt. Han havde i lang Tid ikke været alene med hende, men aldrig som nu, i en Baad, en lille Verden for sig midt ude paa Vandene. Var der noget ondt i, at han en stakket Stund nød hendes Selskab? En mildere Stemning kom som en tilgivelig Svaghed over ham, idet han ikke betænkte, at hvad der syntes en Lykke, saa let kunde blive en Prøvelse.

Da Baaden nærmede sig Bugtens Munding, og Søens Panorama udfoldede sig for dem, glemte de et Øjeblik alt andet, og Olivia brød ud i et lille Beundringsudraab, thi hun havde aldrig før været her, en Plet paa Vandet, som kun faa kendte, skønt den var Søens smukkeste Punkt. Herfra saa man ret, hvor skønt de stovklædte Kyster omfattede Perlen, Søen selv, men man fik tillige til alle Sider et Indblik i de grønne Enge og dyrkede Marker paa de Steder, hvor Skoven veg tilbage fra Søen.

Landet var bakkefuldt, især mod Nord, hvor de nu stævnede hen. Lige for dem laa Herredsfogedboligen, Sandbækgaard, tæt ved Søen eller blot stilt fra den ved Haven. Det lave, hvide Baaningshus med dets tildels af Espalier dækkede Mure tittede frem mellem Havens Buske og flankeredes af høje Pyramidepopler, der stode Vagt omkring den fredelige Baaning og spejlede sig i den blanke Sø. I ringe Afstand mod Vest, hvor Hegnet sænkede sig foran Skoven, stimtede de et lille Hus, det var Enkemadam Ingeborg Falks, Johannes's Moders og hans eget Hjem.

Bagved denne smukke Gruppe hævede Landet sig terasseformigt, idet Landsbyen Bryde med dens hvide Kirke viste sig et Trin højere end Sandbækgaard, og Højdedraget kronedes af Herresædet Keldsborg, der som Ejer af Søen og næsten hele Omegnen havde valgt sig det højeste Stade, hvorfra det kunde skue ud over al dets Herlighed.

„Aa, det er dejligt!" sagde Olivia, idet hendes Øjne straalede af Glæde. „Se den forgyldte Fløj paa Keldsborgs Spir, hvor den blinker i Aftensolen!"

„De har Pokkers gode Øjne!" svarede Johannes med et vist Eftertryk.

Olivia rødmede let, som om hun i sin Vens Ord formodede en lille Braad; men i saa Fald gjorde han hende Uret; hun nærede ingen Bitanker ved at se Keldsborgs Spir, med mindre han maaske nu selv havde fremkaldt dem. Han følte vel sin Uret, thi han sagde straks derpaa i en hjertelig Tone:

„Ja, der ligger den lille Verden ovre, hvor jeg nu har levet i hele fem Aar og De, kære Olivia, i over eet. De fandt dog vist, da De kom hertil, at vi vare en underlig lille isoleret Kreds af Mennesker?"

„O nej!" udbrød hun med Varme; „jeg velsigner den Dag, da jeg kom til Sandbækgaard. Jeg fandt lutter gode Mennesker, der optog mig i deres Midte som en af deres Egne og behandlede mig med en mageløs — ja, De holder ikke af stærke Udtryk, men vist er det dog, at jeg her bliver et forkælet Barn."

Han havde ikke forkælet hende; men han vidste jo kun altfor godt, at de andre havde gjort det, og da hun baade var ung, smuk, godhjertet og rig, var det naturligt nok. Hun læste Misbilligelse i hans alvorlige Blik, og derfor vedblev hun:

„De mener maaske, at jeg misbruger mine Venners Godhed? Mener De det, saa sig mig det oprigtigt! I det hele, kære Johannes, har jeg i den sidste Tid ofte haft en Følelse af, at De var vred paa mig."

„Har De det!" svarede han, idet han gjorde et Forsøg paa at smile.

„Er det saa, da lad mig vide Grunden! Jeg tror, De mener mig det godt, og", føjede hun naivt til, „der var en Tid, da jeg ogsaa havde Grund til at tro, at jeg ikke var Dem ganske ligegyldig."

„Halløj!" raabte Johannes, idet han sprang op, „hvilken prægtig Flok Vildænder! Gid jeg havde min Bøsse her!"

Hans Kinder blussede, og hans Øjne lynede. Olivia blev lidt forskrækket over det høje Raab, og det forundrede hende saa meget mere, som hun aldrig havde bemærket, at han var nogen ivrig Jæger, hvorvel han virkelig ejede en Bøsse. Han satte sig igen, hvilede paa Aarerne, tog Hatten af og tørrede Sveden af sin Pande. Han var bleven meget bleg og saa paa hende med et sørgmodigt Smil.

„Ja," sagde han, „der var en Tid! dengang var De næsten et Barn endnu, og De hørte villigt paa alt, hvad jeg havde at sige Dem. Nu er De kommen til Skels Aar og Alder, og vi er ikke længer enige."

Hun saa spørgende paa ham og slog derpaa Øjnene ned; men da hun igen saa op og blev den store Blegheds paa hans Aasyn var, sagde hun i en deltagende Tone:

„De havde vist Skade af, at De raabte saa højt op før? De skaaner Dem ikke, kære Johannes, — kan De huske forleden, da De sang saa meget, uagtet vi bad Dem lade være?"

„Efter at De først havde bedet mig om at synge!" svarede han i en Tone, som viste, at han ganske havde genvundet sin Selvbeherskelse; „men hvorfor skal jeg skaane mig? Hvem har Interesse af, enten jeg dør et Par Aar før eller senere?"

„Fy!" sagde Olivia, „det var letsindigt, jeg tør maaske sige utaknemmeligt sagt."

„Men det er sundt at tænke paa Døden; jeg gør det ofte, jeg tør sige hver Dag."

„Sundt!" udbrød Olivia i en misbilligende Tone, som man maatte vente det af et ungt livsglad Væsen som hun, der desuden i sin Barndom havde været vant til, at alle alvorlige Indtryk blev holdt borte fra hende.

„Ja," svarede Johannes, „og det i mere end een Henseende. Timen slaar jo for enhver af os, før eller senere; lad os da se vor Skæbne i Øjnene og altid være beredt paa at gaa bort."

„Men saa er det jo ikke muligt at glæde sig ved Livet."

„Og naar man glæder sig ved Livet, som om man skulde blive evigt hernede, hvor er det da muligt at faa en salig Død?"

Olivia vilde give et heftigt Svar, men en alvorlig Erindring dukkede op i hendes Sjæl, og hun tav. Hun kom i Tanker om, hvad hun selv for blot et Aar siden havde været Vidne til og dog saa hurtigt glemt — hendes egen Moders Sygdom og Død, en verdslig Sjæls krampagtige Holden fast ved Livet og dets forfængelige Glæder. Hun maatte tilstaa for sig selv, at det havde været et smerteligt og ubyggeligt Syn, skønt hun langtfra havde Øje for dette Syns Alvor i hele dets Dybde.

„Maaske," vedblev Johannes, „finder De min Fordring for streng, og det er vel i Deres unge Alder naturligt. Jeg mener ellers ikke, at De er bange for Døden; at gaa Døden roligt, ja ligegyldigt i Møde, er saare almindeligt; det er vel endogsaa et ejendommeligt dansk eller nordisk Karaktertræk; men ikke et kristeligt. En Kristen tænker paa Døden med fuld Bevidsthed om sin Syndeskyld, men med et saligt Haab om Barmhjertighed og Naade. Jeg indrømmer imidlertid, at Tanken om Døden ved særegne Omstændigheder er bleven mig lettere, end den vel er de fleste, thi jeg har været fortrolig med den siden min tidligste Ungdom."

„Jeg gætter det," sagde Olivia, idet hun saa deltagende paa ham, „men jeg maa sige Dem, at De aldeles ikke ser ud som en Dødens Kandidat."

„Da er vi dog alle det! Jeg skal fortælle Dem noget. Jeg havde engang en Ven, som var meget ældre end jeg; han var Læge og kendte min Tilstand nøje. Da jeg forlangte at vide hans oprigtige Mening, sagde han, at hvis jeg ikke var meget forsigtig, blev jeg næppe tredive Aar gammel."

„Det var en klogtig Ven, den!"

„Han kendte mig; men Graven dækker nu ham, og jeg har fyldt mit tredivte Aar."

„Stakkel, saa vil jeg ikke stænde paa ham!"

„Nej, gør ikke det! thi det var Deres egen Fader."

„Min Fader! Det har De aldrig sagt mig før."

„Nej; thi De taler aldrig om ham."

„Jeg var jo saa lille, da han døde; jeg husker ham aldeles ikke."

„Talte Deres Moder da aldrig til Dem om ham?"

„Meget sjælden; men De ved vel, at hun var fraværende, da Fader døde? Hun laa med mig i Carlsbad for sit Helbreds Skyld, og han blev i København, da han ikke vilde forsømme sin Praksis. Det har undertiden undret mig, naar jeg tænkte derpaa, thi han behøvede jo ikke Praksis for at leve."

„Han var sjælden samvittighedsfuld; men jeg var hos ham i de sidste Dage, og derfor vil jeg sige Dem, at De har noget at tage i Arv efter ham; thi han fik en salig Død."

„Det vil jeg tro," svarede Olivia bevæget; „han havde en god Samvittighed."

„Visselig havde han det, saa vidt et Menneske kan have den; men den Trøst ikke at have svære Synder paa Samvittigheden rækker ikke langt, thi ingen af os kan dog bestaa for den retfærdige Guds Dom. Han haabede paa Guds Naade for hans Herre og Frelsers Skyld, thi han havde i en sjælden Grad den vidunderlige Gave, vi kalde Tro."

„Det er svært at tro, Johannes!"

„Svært og let, ligesom man tager det; hvad der synes umuligt for menneskelige Kræfter, bliver muligt ved Guds Hjælp. Troen er et Greb efter den frelsende Planke, et Spring over en Afgrund."

„Det lyder fortvivlet."

„Vor Stilling er ogsaa fortvivlet; den vantro ser det blot ikke."

„Jeg er ikke ganske uden Tro, Johannes; men jeg kan ikke følge Dem; jeg forstaar Dem ikke."

„Jeg ved det! Ganske uden Tro, nej det er kun faa Mennesker. De og de fleste, der er bleven kristeligt oplærte, har dog faaet Øjnene lidt op. De føler, at Tro ikke engang kan undværes i menneskelige Forhold. Dette Livs Vilkaar er saa usikre; ikke engang Forholdet til vore nærmeste og kære er altid en sikker Erkenden eller klar Viden, men kun en Overbevisning om det, som ikke ses. Alt viser hen paa Springet, Grebet som det, der ved Syndefaldet er bleven en uundgaaelig Nødvendighed. De staar endnu paa Afgrundens Rand og tøver? De stoler paa et Menneske, men ikke paa den eneste trofaste, Gud, som dog formaar at give fuldkommen sikre Bevisninger i ethvert Menneskes Indre, der hengiver sig til ham?"

(Fortsættes).

Gode Bøger, som anbefales:

Mirjam Rosenbaum. En Fortælling fra jødiske Kredse. 125 Sider, i Omslag, 25 Cents, indbunden 50 Cents.

Marthyren i St. Andrews. Et Billede fra den skotske Kirke. 93 Sider, i Omslag 20 Cents, indbunden 40 Cents.

Marthyrerne i den lutherske Kirke. Oversat fra Tysk. 224 smaa Sider, indbunden i Skjortingsbind 40 Cents.

Ben Hur. En østerlandsk Fortælling fra Kristi Tid. En af Amerikas bedste Bøger. Af Lewis Wallace paa Dansk ved Vilh. Møller. Pris, godt indbunden, $1.25.

Din Broders Blod. En Fortælling, som skildrer Livet i Orienten, fængslende og interessant. Paa Dansk ved N. P. Madsen. 174 Sider, i Omslag, 40 Cents.

Herren er mit Skjold. En Fortælling, som skildrer det kristelige Liv i Rusland. 150 S., i Omsl. 35c, indb. 50c.

Alle Bøger sendes portofrit. Betalingen bedes indsendt sammen med Bestillingen. Frimærker modtages om Betaling.

Danish Lutheran Publishing House, Blair, Nebraska